

ILVO-EENHEID PLANT

Programma

- Winterprei-zaaddragers in bloei.
- We gaan met elkaar in dialoog over het verschil in hybride-rassen en zaadvaste rassen
- Welke selectiecriteria spelen bij de zaaddragers een belangrijke rol
- Meer info: Hervé De Clercq: herve.declercq@ilvo.vlaanderen.be

Verslag

Woensdag 23 juni om 16u waren we te gast op ILVO-plant voor een geleide wandelvoordracht over gewasveredeling en zaadteelt. We werden er ontvangen door Hervé De Clercq. Hoewel het accent op prei lag, maakten we ook kennis met de andere gewassen in het veredelingsonderzoek voor groentegewassen op ILVO-PLANT. Naast prei wordt er gewerkt aan selder, peterselie en schorseneer. Hervé liet ons kennismaken met het verdelingswerk in deze vier gewassen. Vervolgens legde hij ons uit hoe bij prei de F1-hybriderassen tot stand komen door middel van het gebruik van ms (*).

Aan het eind van het bezoek werden we rondgeleid over de proefvelden van kruisingslijnen en uitgangsmateriaal voor veredeling en konden we ook de proefkruisingen voor F1-hybride prei bekijken. Het bezoek gaf ons een degelijk inzicht in de stand van zaken in verband met veredeling van prei en de ontwikkelingen bij selder, peterselie en schorseneer.

(*) ms = Mannelijk Steriele planten: dit zijn planten die geen stuifmeel kunnen voortbrengen en dus ook geen zelfbestuiving kunnen ondergaan waardoor ze enkel door stuifmeel van een andere plant, kunnen bestoven worden.

Preiveredeling

Preiveredeling start op het ILVO met uitzaaien in serre waarna het plantmateriaal wordt uitgeplant op ruggen om van november tot februari naargelang de vroegheid van het ras te oogsten en te selecteren. Rassen in opeenvolging van hun vroegheid zijn van het type Bulgaarse reuzen, zomerreuzen, herfstreuzen en winterprei.

Tijdens het teelttraject wordt geselecteerd op specifieke kenmerken aangepast aan bijzondere teeltmethoden, zoals vroegheid, teelt- en bewaartechnieken.

Bij de 3 maanden durende opkweek wordt gelet op kiemsnelheid en –percentage, gelijkheid van de kieming, stevigheid van het plantmateriaal, groei, roest-, Fusarium- en bacterieresistentie.

Eind juni komt de prei in het veld waar hij wordt geëvalueerd op uniformiteit, schachtdikte en -lengte, bladkleur, -opgerichtheid (schoffelbaarheid), pelbaarheid (rechte voet van de schacht, zonder uivormige verdikking), de houdbaarheid in het veld en later in de frigobewaring en de wintervastheid. Rassen die geschikt zijn als vroege winterprei, behalen hun maximale ontwikkeling voor de winter, terwijl de late winterpreirassen na de winterperiode een hergroei tonen die tot half april kan doorgaan. Met aansluitende mogelijkheid tot kwaliteitsvolle frigobewaring kunnen geschikte bewaarrassen tot half mei nog worden aangevoerd.

Selderveredeling

Bij selder gebeurt de opkweek in trays en wordt uitgeplant op rijtjes. Reeds van bij de start wordt gelet op Septoria-tolerantie, omdat de ziekte met het zaad kan overgedragen worden. Grote zaden kiemen het best. Er wordt gestreefd naar uniform en stevig plantgoed.

Op het veld wordt gekeken naar uniformiteit in groeikracht, kleur en opgerichtheid. Een goede steelselder (volle pijp) heeft een brede voet en brede bladstelen. Bij knolselder is de voet uitgegroeid tot een bolronde knol. Aandacht gaat in het veld ook naar Septoria- en Sclerotinia-weerstand.

Peterselieveredeling

Op ILVO wordt selectiewerk gedaan van de gladbladige (donkere of lichte types) en moskrulpeterselie (en perlétype)

Bij de opkweek wordt gezocht naar verbetering van de kiemkracht omdat peterselie net als selder van nature traag kiemt. Het zaad moet uitgangsmateriaal zijn voor uniform en stevig plantgoed. De bloeiwijzen van schermbloemigen komen niet gelijktijdig tot ontwikkeling en bloeien in een lang traject. Hierbij wordt aandacht besteed aan het onderscheid tussen primaire, secundaire en tertiaire bloemschermen. De zaden zijn naargelang hun positie op de plant niet allemaal even groot, op hetzelfde moment rijp en dus niet even kiemkrachtig, noch leveren ze allemaal dezelfde kwaliteit van kiemplantjes op.

Op het veld wordt geselecteerd op uniformiteit (keuze voor een bepaald type) in verband met groeikracht, kleur, krul ...;

Verder wordt goed uitgekeken naar ziekteverstand:

1. Virusvrij: Dwarf Carot Mottle Virus is bladluisoverdraagbaar en vraagt dus om zo vroeg mogelijke verwijdering uit de populatie
2. Zo weinig mogelijk Septoria- en Sclerotinia-aantasting
3. Er wordt gelet op weerstand tegen twee meeldauwvormen:
 - Echte meeldauw Erysiphe heraclei die naast peterselie ook bij venkel, wortel, selderij en pastinaak voorkomt. De schimmel treedt op in droge omstandigheden en vormt sporen aan de bladoppervlakte
 - Valse meeldauw Plasmopara umbelliferarum komt voor aan de onderkant van het blad en zorgt initieel voor geelverkleuring van het blad. In een vergevorderd stadium wordt dit bruin

Verder wordt geselecteerd op Sclerotinia-weerstand: verzamelde scleroten van de schimmel worden tot ontwikkeling gebracht en uit de paddenstoeltjes worden de sporen verzameld en over het gewas gespoten. Op basis van deze biotest wordt de weerstand tegen de schimmel getoetst (biotoets).

Veredelingswerk schorseneer

Uit een onderzoeksprogramma naar witziekte-tolerante planten werd op ILVO eerder het ras Keukenfee ontwikkeld.

In het veredelingsprogramma wordt gekeken naar:

1. Zaadopbrengst (kan erg wisselvallig zijn) en kiemkracht
2. In het gewas worden groeikracht en witziekte-tolerantie beoordeeld
3. In de wortelvorming zijn uniformiteit, zwarte kleur, lengte en dikte, een dunne schil belangrijk

Op ILVO-EENHEID PLANT ontwikkelde rassen

ILVO is de aanmaker van basiszaad.

Prei

- Door familieselectie veredelde rassen:
 - Makostar (herfst- en winterprei), Wendy (winterprei) en Fama (herfstprei)

Selder

- Gele selder: Goldfever

- Knolselder: Claire
- Groene selder: Green Bird

Peterselie

- Mersil

Schorseneer

- Antonia: fijnere schorseneer met zwartere schil
- Melina: grover op het veld met bruinere schil

Tijdens de bespreking van de ontwikkeling van F1-hybride rassen ontstond zich een levendige discussie over de veredelingswijze met ms- en cms-hybridisatie en de gevolgen ervan voor mogelijke toepassing in de productie en voor verder veredelingswerk in verband met aspecten van genetische vernauwing van de rassen en de mogelijkheden voor het gebruik van deze rassen voor verder veredelingswerk.